

FEDERATIE FRANDO

SINT-FRANCISCUS | SINT-ANTONIUS | DON BOSCO

ALLERHEILIGEN 2023 IN SINT-FRANCISCUS

Vandaag vieren we dankbaar het **feest van alle heiligen die van vroeger en die van nu** allemaal mensen, gekend tot ongekend die zich tijdens hun leven lieten, laten of zullen inspireren door Jezus' boodschap. Want ...

Je kan **wenen** omdat zij er niet meer zijn
of je kan **glimlachen** omdat ze geleefd hebben
Je kan je **ogen sluiten en bidden** dat ze terug zouden komen
of je ogen openen en kijken naar al wat ze nagelaten hebben
Je hart kan leeg zijn omdat je ze niet meer kan zien
of vol van de liefde die je met hen gedeeld hebt
Je kan **je rug naar morgen toekeren en gisteren leven**
of je kan **gelukkig zijn voor morgen** omdat er een gisteren was
Je kan enkel **herinneren** dat ze heengegaan zijn
of de herinneringen aan hen koesteren en **ze verder laten leven**
Je kan **wenen** en je gedachten afsluiten, je leeg voelen
of je kan **doen wat zij zouden gewild hebben:**
Lachen, je ogen openen, liefhebben en verder gaan.

Voor het altaar hebben we hen neergelgd
die we zo missen in ons leven.
Graag brengen we bij hen licht aan:
teken van hoop en ons gelovig vermoeden
dat onze lieve doden verblijven in het Vriendelijke Licht,
omdat we geloven dat licht en leven krachtiger is dan dood.

Colofon

DIENST ABONNEMENTEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parciebladen@kerknet.be

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.treviplus.be

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & Leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren.

KERK & Leven is een uitgave van
Studiecentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Herman Cosijns

Diocesane redactie Aartsbisdom
Filip Ceulemans, 03 202 84 35,
filip.ceulemans@kerknet.be
Tony Dupont, 011 23 08 80,
tony.dupont@kerknet.be
Frederik de Merodestraat 18, 2800 Mechelen

ABONNEMENTEN
Philippe Nachtergaele
P. Nollekensstraat 145,
3010 Kessel-Lo
philippe.nachtergaele@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON
SINT-ANTONIUS
Leo Swinnen
Platte-Lostraat 202,
3010 Kessel-Lo
gsm 0496 214 614
leo.swinnen@telenet.be

REDACTIECONTACTPERSOON
DON BOSCO
Gilberte Havet
Grensstraat 79,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 45 87
gilberte.havet@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON
SINT-FRANCISCUS en
EINDREDACTIE FRANDO
Leo Page
Verenigingstraat 21
3010 Kessel-Lo
tel. 016 252151 gsm 0479 508178
leopage42@gmail.com

CONTACTADRESSEN
DON BOSCO
Jef Wauters
Cristianlaan 43,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 58 92 gsm 0485 06 30 38

SINT-ANTONIUS
Mathieu Voets, Vollhardingslaan 30,
3001 Heverlee (0475/675667)
Parochiesecretariaat: Léon Schreursvest 33,
3001 Heverlee

SINT-FRANCISCUS
Parochiesecretariaat
Tiensesteenweg 190,
3001 Heverlee
Open op dinsdag en donderdag
van 09.30 u. - 11.30 u.
Het kan nuttig zijn vooraf te bellen
op 016 25 04 59
of liefst op 0492 319215

VIERINGEN

SINT-FRANCISCUS

Zondag 19 november 2023

33e zondag door het jaar
Fotoclub prisma in de kerk
Familieviering - **Naamopgave vormsel**

10u. Viering

Voorganger: Pater Leo De Weerdts j en Lieven Dries

Lectoren: Kinderen

Zang: Pieter Vanderveken

Orgel: Herman Baumers

Zondag 26 november 2023

OKRA viering

10u. Viering

Gedachtenis Jacobus Rosier

Voorganger: Zonopastor Rony Timmermans

Lectoren: leden OKRA

Zang: Franciscuskoor

Orgel: Herman Baumers

SINT-ANTONIUS

Zondag 19 november

33ste zondag door het jaar A

11 u. viering met CD-muziek

Intentie: Jules en Johanna Geysels Vanuffelen

Voorganger: deken Maervoet

Assistent: Caroline Van Audenhoven

Lector: Hilde Sinap

Homilie: deken Patrick Maervoet

Beelden: Leo Swinnen

Zondag 26 november

Naamopgave

11 u. viering met CD-muziek

Voorganger: pater Fons Swinnen SJ

Assistent: Caroline Van Audenhoven

Lectoren: vormelingen

Homilie: pater Fons Swinnen SJ

Beelden: Leo Swinnen

DON BOSCO

Zondagsvieringen om 10.30 u.

zo 26 november

zo 3 december Advent

Herabonnering Kerk&Leven

Beste parochiaan,

Ben jij geabonneerd op Kerk&Leven? Fijn! Lees dan zeker verder. Want er is een verandering waarvan je op de hoogte moet zijn. Zo sta je niet voor verrassingen als er een brief van Halewijn in je brievenbus valt.

Begin dit jaar verscheen *Kerk & Leven* in een opgefrist kleedje, met enkele inhoudelijke vernieuwingen. De redactie streeft ernaar om jullie wekelijks te inspireren, te informeren en te verbinden met nieuws uit Kerk en samenleving. Week na week reiken we jullie waardevolle informatie aan over alles wat rondom ons gebeurt, van onze eigen parochie over het bisdom tot de grote wereldkerk.

Met het nieuwe tarief van **60 euro** voor een jaarabonnement bouwen we resoluut aan de toekomst van ons weekblad en kunnen we je tegen 1,25 euro per week een kwaliteitsvol blad blijven bezorgen. Kortom, voor de prijs van één kop koffie lees je twee weken *Kerk & Leven!* (Opgelet: verkeerdelijk kan er 62 euro op de factuur staan. De afspraak is 60 euro voor onze pastorale zone).

Hoe je abonnement probleemloos verlengen?

Vanaf 6 november ontvangen *Kerk & Leven*-abonnees een **abonneringsbrief in hun brievenbus**. Betaal zo snel mogelijk je abonnement voor jaargang 2024 op **het vermelde bankrekeningnummer** en gebruik daarbij uitsluitend **de gestructureerde mededeling**. Je zal beide binnenkort zien staan op het gepersonaliseerde overschrijvingsformulier onderaan je abonneringsbrief. **Betaal tegen 17 november**. Op die manier loopt je abonnement zonder problemen door in 2024.

Belangrijk: het bankrekeningnummer is gewijzigd. Gebruik zeker het nieuwe rekeningnummer dat op de brief vermeld staat. Mogen we ook in het komende jaar weer samen met jou op weg?

Heb je nog geen abonnement, en wens je er één? Contacteer dan Urbain Avermaete via urbain.avermaete@gmail.com of 016 25 56 85.

Hartelijke groeten

Zwaartekracht

'Laat de zwaartekracht maar werken', zegt mijn kinesitherapeut. Ok, denk ik. Ik voel hoe mijn schouders langzaam maar zeker naar beneden zakken. Mijn kuiten worden zwaarder en zelfs mijn wangen gaan hangen.

Zit ik onbewust de hele dag strijd te leveren tegen de zwaartekracht? Die is dan al bij voorbaat verloren, want van de aarde komen we toch nooit los. Hoe hoog we ook springen, we komen altijd weer met onze voeten op de grond.

Ook al beweeg ik mij meestal voort op geplaveide wegen, asfalt, beton en kasseien, toch ben ik een aardmens. Gras onder mijn voeten, een rulle zandweg in de zomer, vette modder in een natte herfst, de harde bevroren richels van een fietsspoor op een veldweg, ik weet precies hoe het voelt onder mijn voeten.

Wandelen, stappen, te voet over het aardoppervlak gaan, het blijft een bijzondere manier om te ervaren

dat we mens zijn. Om de proporties te voelen en dus onze plaats te kennen, letterlijk en figuurlijk: hoe lang het duurt om een kilometer te stappen, hoe we gaan hijgen als de helling steil is, hoe onze voetzolen dwars gaan staan als we omhoog willen.

En altijd werkt de zwaartekracht. Die houdt ons bij ons nekvel om ons niet te laten wegvliegen. Tenzij in onze gedachten.

Na de oefening kom ik langzaam overeind. Mijn spieren weerstaan de zwaartekracht en maken er tegelijk gebruik van, zoals ze dat al jaren doen, mijn leven lang.

Ik laat de zwaartekracht werken. Maar ik koester de lichtheid van mijn dromen.

Kolet Janssen

gepubliceerd op 27 oktober 2022

(<https://www.koletjanssen.be/blog/zwaarte>)

Digitale adventsretraite 2023

De digitale adventsretraite 2023 van de jezuïeten

Baan een weg voor de Heer (Jesaja 40,3) is de titel van de digitale adventsretraite in 2023. De retraite gaat op 3 december van start, de eerste adventszondag. Het gebedstraject eindigt met Kerstmis. Het is de negentiende digitale retraite van de jezuïeten. Er zullen ruim 20.000 mensen aan deelnemen. De teksten zijn geschreven door jezuïet Bastiaan van Rooijen.

Het jaarlijks terugkerende gedachtenisfeest van Jezus' komst helpt ons om open te komen voor de wijze waarop God binnenkomt in onze eigen levens. "Deze retraite heeft als doel ons gevoelig te maken om een uitnodiging te horen: de uitnodiging om op weg te gaan naar het feest van de geboorte van Jezus", zegt auteur van de digitale retraite Bastiaan van Rooijen sj. "Dit is een persoonlijke weg. Uw weg. Er zijn immers evenveel wegen richting God als er mensen zijn. Hopelijk kunnen de dagelijks aangeboden Bijbelteksten en gebedspunten u op uw weg inspireren."

Hoe deelnemen?

U kunt zich voor deze gratis digitale retraite inschrijven via www.adventsretraite.org.

Deelnemers van de digitale retraite krijgen dagelijks een gebedsmaal met bijbelteksten, mediatieve vragen, citaten en technische gebedstips. Het geheel vormt een innerlijke reis om de adventsperiode en de menswording van God intenser te beleven.

Enkele citaten van deelnemers aan de vorige digitale retraite:

- "De digitale retraite heeft structuur aan mijn bidden gegeven en het ordende mijn innerlijk leven."
- "Een zinvolle begeleiding om op gestructureerde wijze gebed in te plannen én vol te houden."

- "Ik deed de retraite samen met mijn man. En het heeft mooie gesprekken opgeleverd."

- "Kom niet tot werkelijk mediteren maar zo'n dagelijkse speldenprik doet me goed: een klein moment van aandacht en bezinning."

Een productie van ignatiansbiddingen.org

ignatiansbiddingen.org verzorgt tweejaarlijks twee digitale retraites, een voor de advent en een voor de 40-dagentijd. Ons doel is mensen te helpen in hun gebed tijdens de speciale tijden in het kerkelijk jaar. Om zich meer bewust te worden van Gods aanwezigheid in hun leven.

Afscheid nemen doe je niet in één, twee, drie.

zo diep vanbinnen dat je het zelfs moeilijk kan vertellen aan anderen. Stap voor stap ebt de pijn weg. Stap voor stap leer je weer lachen. Er gebeuren weer leuke en spannende dingen in je leven. En natuurlijk moet je soms nog huilen als je terugdenkt aan die iemand. Maar stilletjes aan vervaagt het verdriet. De goede en leuke herinneringen laten je weer glimlachen. Met een goed gevoel kan je terugdenken aan die fijne mens die helaas te vroeg moest sterven.

Elke Allemeersch

Vandaag gedenken we daarbij heel speciaal allen die wij persoonlijk kennen en bijzonder hen die pas recent van ons zijn heengegaan en leven in Zijn liefde.

Dan zullen wij in stilte denken aan de mensen die gestorven zijn en vandaag noemen wij speciaal:

EH. Jacobus Rosier
EH. Petrus Coen
EH. Mauritz Andries
EH. Modest Goossens
EH Marcel Doms

Mevrouw Marie-Louise Feyaerts
De Heer Roger Poffé
De Heer Raymond Debie
De Heer Herman Van Overbeke
De Heer Paul Stefens
De Heer Rob Engelen
Eerwaarde heer Jozef Bulckens
De Heer Alfons Weets
De Heer Michel Huens

We denken ook aan de vele Parochianen of leden van onze verenigingen waarvan ons het overlijden gemeld werd maar die elders begraven werden:

Zuster Johanna De Smedt
Mevrouw Mia Decerf
Mevrouw Pascale Goethals
Pater Luc Van den Wijngaert

Mevrouw Fin Omblets
Mevrouw Denise Van Haegenborgh
De Heer Pierre Vrijdag
De Heer Roger Poppe

En we denken aan de vele familieleden en vrienden die we ieder zo missen

Herinner Je de namen

Melodie: Hier staan tot afscheid

Herinner Je de namen, God, van wie gestorven zijn, hun vreugde en hun levenslot, hun werken en hun pijn. Temidden van hun dood ben Jij als licht voorbijgegaan, en sinds die ochtend leven zij ontwaakt en opgestaan.

Door nacht en ontij gaan zij heen en nergens wijst een ster, de aarde is zo koud als steen, de levenden zijn ver.

Maar midden in de dood ben Jij als licht voorbijgegaan, en sinds die ochtend leven zij ontwaakt en opgestaan.

En aan het eind der wegen ligt het huis van brood en wijn, daar staat de tafel aangericht daar zal geen dood meer zijn. Want midden in de dood ben Jij als licht voorbijgegaan, en sinds die ochtend leven zij ontwaakt en opgestaan.

Uit de Allerheiligen-viering van de Sint-Franciscusgemeenschap

Afscheid nemen doe je niet in één, twee, drie.

Het duurt weken, maanden... ja, zelfs soms jaren voor je aan iemand kan terugdenken zonder te huilen. Het doet soms zoveel pijn dat je niet eens helder kunt denken. Het zit

Heksen, spoken, een weerwolf en slecht volk in Vlierbeek?

©Bregt Henkens

De Vlierbeekse volksverhalenwandelings op 19-11-2023

Veronderstel dat je bij valavond een tijdje met een toevallige voorbijganger door een Vlierbeekse dreef wandelt. Tot hij plots zegt dat hij teruggaat. Maar als je dan omkijkt, is hij ineens verdwenen. Je ziet wel een grote hond. Of is het een wolf? Toch geen weerwolf zeker? En de kraaien die over de velden links en rechts van de Kortijksestraat vliegen. Zijn dat misschien betoverde heksen?

Het zou best wel eens waar kunnen zijn. Toch als je de Vlierbeekse volksverhalen mag geloven. Die werden hier vroeger in familiekring en in het Vlierbeekse café naast de Westerpoot verteld tijdens de lange winteravonden. Gelukkig werden die vertelsels overgeleverd en opgetekend. Op basis daarvan hebben enkele gidsen van de Heemkundige Kring Vlierbeek

de 'Vlierbeekse volksverhalenwandelings' uitgewerkt. Er komen nog andere figuren in ter sprake. Soms boosaardige, maar soms ook wel sympathieke en hulpvaardige wezens. Kortom, een leuke afwisselende wandeling waar we je graag op uitnodigen. De rondleiding in oktober was snel volzet. Daarom herhalen we ze nog eens.

We vertrekken op zondag 19 november om 14 u. aan de Westerpoot voor een flinke wandeling rond Vlierbeek. Een kleine twee uur later zijn we weer terug. Inschrijven kan je via de link in de agenda op de website van www.abdijvanvlierbeek.be Volwassenen betalen 5 €, kinderen tot 12 jaar mogen gratis mee.

*Denise Dictus
Heemkundige Kring Vlierbeek*

Troostplekken

Ferm (de vroegere KVLV) heeft op verschillende plekken in Vlaanderen **troostplekken** gecreëerd. Soms ook PlantTroost genaamd. Omdat er op deze plekken bloembollen geplant worden als symbool voor hoop, vertrouwen en kracht. Een bron van troost. Voor iedereen die worstelt met gemis, verlies, afstand of afscheid.

Troost doet herleven en veerkracht herwinnen.

Bij een wandeling in het Plantsoenbos in Kortenberg kwamen we zo

een plek tegen.

Een plek waar je even stil kan staan bij het rouwen om een geliefde, vriend...

En volgend gedicht van Jan Duheyne:

Deze plek is van ons.

Hier zijn we voor altijd het stille knisperen

in het schitterende ochtendlicht.

De ontluikende bloem, een eeuwige wind.

Dat enkel jij zo kijkt hoeven

we aan niemand uit te leggen.

Zwijgend leggen wij onze handen als vanzelf in, in elkaar.

Zie je lacht

want je weet vanzelfsprekend:

hier is waar wij samen zijn.

Deze plek is van ons.

Ook in Holsbeek, Pellenberg, Wilsele-Putkapel, Kampenhout en de Remy-site in Wijgmaal is er een troostplek.

Leer jij graag tekenen of schilderen?

Zou je graag willen tekenen of schilderen zonder daarvoor naar de academie te gaan? Kom dan eens een kijkje nemen en maak kennis met Aka +3.

Op dinsdag en woensdag (telkens van 9 tot 12 uur) kan je komen tekenen met potlood, pastel of houtskool. Of je kan schilderen met olie- of acrylverf. Op donderdag (eveneens van 9 tot 12 uur) kan je aquarelleren. Dit gebeurt steeds in een ontspannen sfeer en onder leiding van

een academie-geschoolde. Je kan altijd gratis afkomen voor een proefdeelnemers. Meer info via chrisvreven@hotmail.com

Op 14, 15 en 16 november kan je komen kijken hoe we creatief bezig zijn en tegelijkertijd kan je enkele van onze werken komen bekijken. Dit kan vanaf 9.30 tot 11.30 uur in zaal Genadedal, Velderblok 2A in Kessel-Lo.

MEDITATIE

Hoewel je meditatie zeer goed alleen kunt oefenen, doet het toch deugd om het in groep te beleven.

Onze samenkomsten gaan door **om 20 u in het Don Bosco centrum.**

Afhankelijk van de beschikbaarheid zal de bijeenkomst doorgaan in

Ademtocht of Instuif.

6 en 20 november

4 en 18 december

Katrien Rombouts

GSM: 0498 84 10 43

katrien.rombouts@hotmail.com

Blij Rondeel viert feest!

Omwille van coronamaatregelen waren er vanaf 12 maart 2020 tot februari 2022 geen normale kooractiviteiten. Vanaf 2 februari 2022 zingt het koor onder de gedreven leiding van **David Martinez y De Preter**. Het kleine gezelschap van weleer is ondertussen uitgegroeid tot een enthousiaste zanggroep met +/- 30 leden, jong en minder jong.

BLIJ RONDEEL is een amateurkoor dat naar een zo hoog mogelijke kwaliteit streeft.

Het koor probeert éénmaal per jaar een concert te geven, luistert de belangrijkste eucharistievieringen op in de Sint-Franciscuskerk, Tiensesteenweg te Heverlee, en verzorgt ook optredens op vraag van instellingen en organisaties, ook huwelijksvieringen. We treden tevens op in Leuven ter gelegenheid van het jaarlijkse kerstzingen op de koopzondagen in de maand december, georganiseerd door 'Liefst Leuven'.

Het repertoire bestaat uit Nederlands- en anderstalige muziek en varieert van Middeleeuws tot hedendaags. Blij Rondeel zingt religieuze en profane liederen, meestal in vierstemmige koorzetting, van Klassiek tot Pop, van Romantiek tot Musical, van Mozart tot 'the Beatles'!

Op het programma van het Concert van 25 november 2023 staan o.a. liederen uit The Sound of Music en Les Misérables, en muziek van Elvis Presley, Billy Joel, Leonard Cohen, Coldplay e.a.
www.blijrondeel.be
voorzitter: Tony Janssens
tony.janssens@skynet.be
secretaris: Josette Swinnen
josette.swinnen@telenet.be

De Completen

Het Leuvense ensemble de Completen trad de voorbije jaren meermaals op in de Abdijkerk van Vlierbeek. De voorbije concerten stond Heinrich Schütz centraal in de zeer gesmaakte concerten. Dit jaar draait het concert van de Completen rond de Luikse compo-

nist Lambert de Sayve (1548 -1614). Alhoewel vrij onbekend, is Lambert de Sayve de laatste Franco-Vlaamse Polyfonist die een grote carrière maakte in Europa, meer bepaald aan het Habsburgse hof in Oostenrijk. Vermoedelijk was De Sayve koorzanger in de Sint-Lambertuskathe-

draal van Luik. Sinds 1562 zong hij in de keizerlijke kapel in Wenen. De Sayve werd rond 1569 zangmeester in de abdij van Melk. Daarna trad hij in dienst van de Habsburgers in Wenen. Van 1577 tot 1582 was de Sayve actief bij aartshertog Karel II in Graz en nadien bij aartshertog Matthias. Toen deze in 1612 de keizerstroon besteedde, werd De Sayve leider van de Weense Hofkapel. Voor deze gelegenheid schreef De Sayve enkele motetten in meerkorige Venetiaanse stijl.

De Italiaanse muziek was heel bekend aan het hof in Graz. Verschillende Italiaanse muzikanten waren er actief, en ook de muziek van de Venetiaanse componist Giovanni Gabrieli was er heel gekend. Lambert de Sayve liet zich voor een mis inspireren door een 7-stemmig motet van Gabrieli: Exaudi Deus. De Sayve maakt hiervan echter een dubbelkorige mis in 14 stemmen! Naast deze mis brengen de Completen ook een aantal instrumentale en vocale werken van tijdgenoten die gekend waren aan de hoven van Graz en Wenen.

Dit concert is uniek: het is immers de eerste keer dat deze mis van Lambert de Sayve in de lage landen uitgevoerd wordt!
Vocaal en instrumentaal ensemble o.l.v. Bart Schoukens - duiding: Dick Wursten

TROOST

Zondagnamiddag, twee uur. Ik ben klaar om naar huis te gaan. Plots rinkelt mijn wachttelefoon: een verpleegkundige die me vraagt of ik een oudere patiënt op haar afdeling wil bezoeken. Hij kreeg op vrijdag slecht nieuws. Emotioneel gaat het niet goed met hem. "Gisteren heeft hij geen woord gezegd. Hij wendt zich telkens af en antwoordt op geen enkele vraag. Hij lijkt helemaal in zichzelf gekeerd. En nu, sinds deze ochtend, huilt hij onophoudelijk. We kunnen hem maar niet troosten. Kunt gij niet eens langskomen? Jullie kunnen toch wonderen verrichten?", vraagt ze met een lach.

Tijdens mijn universitaire opleiding heb ik veel vakken gevolgd. Maar het vak wonderen verrichten was daar bij mijn weten niet bij. Die expertise blijft voorbehouden voor God de Vader, Jezus Christus, zijn moeder en wat heiligen. En voorlopig ben ik nog niet heilig.

Ik kom aan op de kamer en tref meener inderdaad huilend aan in zijn bed. Ik stel me voor: "Ik ben Martijn, de pastor. Ik zie dat u veel verdriet heeft. Wat kan ik voor u betekenen?" De man zegt niets, maar steekt zijn hand naar me uit. Ik neem zijn hand vast. Plots zegt hij heel zacht: "Blijf hier even bij me." Ik zet me neer bij zijn bed en hou zijn hand vast.

De Fransen gebruiken het werkwoord consoler voor troosten. Dat komt van het Latijnse woord consolator, samen verlichting vinden. Iemand troosten of troost zoeken, is dus iets dat je samen met iemand anders doet. We proberen vertroosting te bieden als we zien dat de ander verdriet heeft. Of we zoeken het bij de ander wanneer we zelf verdriet hebben. Als we iemand troosten, willen we die persoon laten weten en voelen dat hij niet alleen is met zijn verdriet. Dat we ook in het verdriet met elkaar verbonden blijven. We willen het vertrouwen doorgeven dat het leven ook na die moeilijke ervaring nog de moeite waard is: het komt goed. Ook al zal het leven er daarna misschien anders uitzien.

Sinds juni hebben UZ Leuven en KU Leuven een echte troostplek in het mooie Groot Begijnhof van Leuven. De troostplek is opgebouwd rond het bronzen beeld Exodus van de Leuvense kunstenaar Willy Peeters. Het beeld bestaat uit twee hoogopslaanende bronzen golven. Verdriet kan immers stormachtig zijn zoals de zee, alles overspoelend, vernietigend. Maar de golven wijken ook weer terug. Er ontstaat weer ruimte. Het beeld werd zo geïnstalleerd dat je als bezoeker ook tussen beide golven door kan wandelen, net zoals Mozes lang geleden al eens deed.

Martijn Steegen, hoofdpastor van UZ Leuven

Het kunstwerk verbeeldt zo een uitweg uit het verdriet. Het is de doorgang naar een ander en nieuw leven, een beloftevolle toekomst. In een drukke stad zijn dergelijke plekken broodnodig. Het zijn rustpunten die ruimte creëren en ons leren omgaan met het onverwachte, lijden of verdriet. Op plekken als deze kunnen nieuwe en inspirende inzichten ontstaan.

Na een half uur laat de oude man plots mijn hand los. Ik kijk hem aan. Hij glimlacht zacht. Wenen doet hij niet meer.

"Bedankt", zegt hij. "Kan ik nog iets voor u betekenen?", vraag ik. "Nee, het is prima zo." Ik verlaat de kamer enigszins verbaasd.

In de week die volgt, moet ik toevallig opnieuw op dezelfde afdeling zijn. Plots zie ik de verpleegkundige terug die me belde op zondag. Ze spreekt me vol bewondering aan: "Wat heb jij bij die man gedaan? Na jouw bezoek was hij precies een nieuwe mens. Hij eet weer. Hij spreekt met ons. Hij maakt zelfs grapjes." "Ik ben blij om dat te horen", zeg ik. "Maar ik heb helemaal niets bijzonders gedaan. Ik heb zijn hand vastgehouden en een halfuur in stilte bij hem gezeten."

Soms is er niet veel nodig om iemand te troosten. Een ingewikkeld theoretisch betoog met verhelderende inzichten was hier niet aan de orde. Samen een rustpunt creëren. Wat nabijheid, een troosten-de handdruk, wat tijd. Zo ontstaat opnieuw ademruimte. Iedereen kan wonderen verrichten. Daar is niet veel voor nodig.

Martijn Steegen is de hoofdpastor van UZ Leuven.

Martijn kun je mailen via martijn.steegen@uzleuven.be.

Uit UZ-Magazine nr. 39 van september 2023

Je hoeft niet veel te hebben om te delen. Als je opvliegt land je meestal slecht.